

Pradžia>Jūsų teisės>Nusikaltimų aukos>Žalos atlyginimas>Jeigu mano prašymas turi būti nagrinėjamas šioje šalyje

Jeigu mano prašymas turi būti nagrinėjamas šioje šalyje

Už kokios rūšies nusikaltimą galiu gauti kompensaciją?

Galite gauti kompensaciją, jeigu nukentėjote nuo nusikaltimo, kuriuo buvo padarytas **sunkus kūno sužalojimas, sutrikdyta kūno organo funkcija arba sveikata ir šis sutrikimas kiekvienu atveju trunka ilgiau negu septynias dienas**. Nesvarbu, ar nusikaltimas buvo tyčinis, ar netyčinis, smurtinis, ar nesmurtinis. Svarbu tai, ar nusikaltimas turėjo pirmiau nurodytą poveikį.

Ar galiu gauti kompensaciją, jeigu esu asmens, mirusio dėl nusikaltimo, giminaitis arba išlaikytinis? Kurie giminaičiai arba išlaikytiniai gali gauti kompensaciją?

Jeigu nusikaltimo auka mirė, galite siekti kompensacijos, jeigu nukentėjusysis buvo jūsų:

sutuoktinis ar sugyventinis,

vienas iš tėvų, vienas iš senelių arba vienas iš prosenelių,

vaikas, įskaitant įvaikį, anūkas arba proanūkis.

Nesvarbu, ar jūs buvote nukentėjusiojo išlaikytinis.

Ar galiu gauti kompensaciją, jeigu esu nukentėjusiojo, kuris išgyveno, giminaitis arba išlaikytinis? Kurie giminaičiai arba išlaikytiniai gali gauti kompensaciją tokiu atveju?

Tokiu atveju teisę į kompensaciją turi tik nusikaltimo auka.

Ar galiu gauti kompensaciją, jeigu nesu ES šalies pilietis?

Tai, ar gausite kompensaciją, priklauso ne nuo jūsų pilietybės, o nuo jūsų nuolatinės gyvenamosios vietos. Kompensaciją gausite, jeigu jūsų nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lenkijoje arba kitoje ES valstybėje narėje.

Ar galiu reikalauti kompensacijos iš šios šalies, jeigu čia gyvenu arba esu iš šios šalies (tai mano gyvenamosios vietos arba pilietybės šalis), net jeigu nusikaltimas buvo padarytas kitoje ES šalyje? Ar galiu reikalauti kompensacijos iš šios šalies, o ne šalies, kurioje padarytas nusikaltimas? Jei taip, kokiomis sąlygomis?

Kompensacijos iš Lenkijos sprendžiančiosios institucijos galite siekti tik tuo atveju, jeigu nusikaltimas buvo padarytas Lenkijoje. Jeigu nusikaltimas buvo padarytas kitoje ES valstybėje narėje, kompensacijos galite siekti tik toje valstybėje. Jeigu jums reikia pagalbos, galite susisiekti su apygardos prokuroru (lenk. *prokurator okręgowy*), kurio jurisdikcijai priklauso jūsų nuolatinė gyvenamoji vieta.

Ar tam, kad galėčiau reikalauti kompensacijos, turiu pirmiausia apie nusikaltimą pranešti policijai?

Apie nusikaltimą turėtų būti pranešama policijai arba prokuratūrai, nes pranešimo kopiją reikia pridėti prie kompensacijos prašymo. Jums nereikia to daryti asmeniškai. Parengiamąjį tyrimą atliekantis prokuroras padės jums gauti kompensaciją. Atsiminkite, kad jeigu pranešite apie nusikaltimą, jūsų prašymas atrodys patikimesnis tais atvejais, jeigu nusikaltėlis nebūtų nustatytas.

Ar prieš pateikdamas prašymą turiu sulaukti policijos tyrimo ar baudžiamojo proceso pabaigos?

Kompensacijos prašymą galite pateikti, kol nebaigtas prokuratūros (policijos) arba teismo vykdomas procesas. Sprendimas skirti kompensaciją gali būti priimtas iki baudžiamojo proceso pabaigos.

Ar pirmiausia turiu reikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio, jei jis nustatytas?

Siekti kompensacijos iš nusikaltėlio tikslinga tik tuo atveju, jei yra pagrįsta tikimybė, kad kompensaciją iš jo gausite. Jeigu nusikaltėlis negali sumokėti kompensacijos, galite dėl jos kreiptis, ir nebūtina prieš tai pateikti nusikaltėliui ieškinio. Tokiu atveju turėsite įrodyti, kad kompensacijos iš nusikaltėlio negausite. Taip gali būti tuo atveju, jei nusikaltėlis neturi jokio turto arba liks įkalnimo įstaigoje daug metų ir nedirbs.

Ar vis tiek galiu reikalauti kompensacijos, jeigu nusikaltėlis nebuvo nustatytas arba nuteistas? Jei taip, kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Jūs turite teisę į kompensaciją neatsižvelgiant į tai, ar nusikaltėlis buvo nustatytas ir ar jis buvo nuteistas. Tokiu atveju vykstant procesui dėl kompensacijos turėtumėte įrodyti, kad incidentas, už kurį siekiate kompensacijos, buvo nusikaltimas.

Ar yra terminas, per kurį turiu pareikalauti kompensacijos?

Siekdami kompensacijos, atsiminkite, kad prašymą turite pateikti per penkerius metus nuo nusikaltimo dienos. Po šio termino pateikti prašymai nebus nagrinėjami.

Kokie nuostoliai ir išlaidos atlyginami kompensacija?

Pavyzdžiui, ar kompensacija atlyginama:

a) nusikaltimo aukai:

– **turtinė (ne psichologinė) žala:**

medicininės išlaidos dėl sužalojimo (medicininis gydymas (ambulatorinis ir ligoninėje), sveikimas) **taip**

papildomi poreikiai ar išlaidos, susiję su sužalojimu (t. y. priežiūra ir pagalba, laikinas ir nuolatinis gydymas, ilgos trukmės fizioterapija, būsto pritaikymas, specialios priemonės ir kt.) **taip**

ilgalaikis sužalojimas (pvz., invalidumas ir kitas ilgalaikis neįgalumas)

pajamų netekimas medicininio gydymo metu ir po jo (įskaitant prarastas pajamas ir prarastą gebėjimą gauti pajamas arba sumažėjusį išlaikymą ir kt.) **taip**
galimybės praradimas **ne**

su teismo procesu dėl žalą sukėlusio įvykio susijusios išlaidos, kaip antai teisinės išlaidos, teismo išlaidos) **ne**

kompensacija už pavogtą ar sugadintą asmeninį turtą **ne**

kita

– **psichologinė (moralinė) žala:**

nukentėjusiojo skausmas ir kančia **ne**

b) asmenims, turintiems teisę į kompensaciją, arba nukentėjusiojo giminaičiams:

– **turtinė (ne psichologinė) žala:**

medicininės išlaidos (pvz., terapija šeimos nariui, ambulatorinis gydymas ir gydymas ligoninėje, rehabilitacija) **taip**

išlaikymo arba galimybės praradimas **taip**

– **psichologinė (moralinė) žala:**

giminaičių arba asmenų, turinčių teisę į kompensaciją, skausmas ir kančia / kompensacija likusiems gyviems asmenims, jei nukentėjusysis mirė **ne**

Ar kompensacija mokama kaip vienkartinė išmoka, ar dalimis kas mėnesį?

Kompensacija išmokama vienkartinė išmoka. Ją išmoka teismas, kuris priėmė sprendimą ją skirti, per vieną mėnesį nuo tos dienos, kai minėtas sprendimas tapo galutinis.

Kokių būdu mano paties elgesys, susijęs su nusikaltimu, mano teistumas ar nebendradarbiavimas nagrinėjant prašymą dėl žalos atlyginimo gali turėti poveikio galimybei gauti kompensaciją ir (arba) sumai, kurią gausiu?

Jeigu jūs savo elgesiu prisidėjote prie nusikaltimo, kompensacija bus proporcingai sumažinta.

Jūs negausite kompensacijos, jeigu buvote nusikaltimo bendrininkas arba sutikote patirti jo padarinius.

Kaip mano finansinė padėtis gali turėti poveikio galimybei gauti kompensaciją ir (arba) jos sumai?

Nustatant kompensaciją jūsų finansinė padėtis nesvarbi. Kai bus nagrinėjamas jūsų prašymas, pirmiausia bus stengiamasi nustatyti, ar galite gauti kompensaciją iš nusikaltėlio, socialinės paramos institucijos arba pagal draudimo sutartį. Kompensacija bus skiriama, jeigu teismas nustatys, kad jūs negavote kompensacijos nė iš vieno minėto šaltinio.

Ar yra kitų kriterijų, kurie gali turėti poveikio galimybei gauti kompensaciją ir (arba) jos sumai?

Vienintelė kompensacijos skyrimo sąlyga – neįmanoma gauti kompensacijos iš nusikaltėlio, socialinės paramos institucijos arba pagal draudimo sutartį.

Kaip kompensacija bus apskaičiuojama?

Jūsų bus paprašyta įrodyti, kokias išlaidas patyrėte dėl nusikaltimo. Jeigu siekiate gauti prarastas pajamas, turėtumėte pateikti dokumentą, įrodantį, kiek uždirbdavote. Su gydymu ir reabilitacija susijusias išlaidas, taip pat laidotuvių išlaidas geriausia įrodyti pateikiant sąskaitas. Jeigu sąskaitų neturite, galite prašyti apklausti liudytojus arba skirti ekspertus.

Jeigu teismas nustato, jog jūsų atveju neįmanoma galutinai įrodyti, kad jūs turite teisę gauti savo prašomą sumą, teismas, atsižvelgęs į visas aplinkybes, gali priteisti sumą, kurią jis laiko tinkama.

Ar yra nustatyta mažiausia arba didžiausia suma, kuri gali būti skirta?

Kompensacija negali viršyti 25 000 PLN, o jeigu nukentėjusysis mirė – 60 000 PLN. Nuostatų, kuriose būtų nurodyta mažiausia kompensacijos suma, nėra.

Ar turėčiau nurodyti sumą prašymo formoje? Jei taip, ar yra nurodymai, kaip ją apskaičiuoti arba dėl kitų aspektų?

Taip, prašomą sumą turėtumėte nurodyti prašymo formoje. Specialių nurodymų nėra, tačiau šiek tiek informacijos galite rasti skirsnyje „*Kaip bus apskaičiuojama kompensacija*“.

Ar kompensacija, kurią už patirtą žalą gausiu iš kitų šaltinių (pavyzdžiui, savo darbdavio ar privataus draudimo), bus išskaičiuota iš kompensacijos, kurią mokės institucija ar įstaiga?

Jeigu iš nusikaltėlio, socialinės paramos institucijos arba pagal draudimo sutartį gavote lėšų, skirtų laidotuvių išlaidoms, prarastoms pajamoms arba kitoms pragyvenimo išlaidoms padengti (pvz., išlaidoms mokėti), taip pat lėšų su gydymu ir reabilitacija susijusioms išlaidoms padengti, teismas jas išskaičiuos iš jūsų kompensacijos.

Ar galiu gauti kompensaciją avansu? Jei taip, kokiomis sąlygomis?

Kol prašymas neišnagrinėtas, galite kreiptis dėl konkrečios sumos (užtikrinimo priemonės) su gydymu ir reabilitacija arba laidotuvių išlaidomis susijusioms būtinoms išlaidoms padengti. Šį pareiškimą galite pateikti prieš pateikdami kompensacijos prašymą arba kartu su tuo prašymu.

Ar galiu gauti papildomą kompensaciją (pvz., pasikeitus aplinkybėms ar pablogėjus sveikatai ir kt.) po pagrindinio sprendimo?

Paprastai kompensacija priteisiama kaip vienkartinė išmoka.

Kokius patvirtinamuosius dokumentus reikia pridėti prie prašymo?

Prie kompensacijos prašymo turėtumėte pridėti: pranešimo apie nusikaltimą kopiją, baudžiamajame procese priimtų sprendimų (pvz., sprendimo nutraukti baudžiamąjį procesą) kopijas, medicininių pažymų arba ekspertų išvadų, susijusių su žala sveikatai, kopijas, sąskaitas ir kitus dokumentus, kuriais patvirtinama prašyme pateikta informacija.

Jeigu prašote kompensacijos už savo artimiausio giminaičio mirtį, turėtumėte pridėti to asmens mirties liudijimą ir dokumentus, kuriais patvirtinamas jūsų ir mirusiojo ryšys (pvz., gimimo liudijimą arba santuokos liudijimą). Jeigu tas asmuo buvo jūsų sugyventinis, turėtumėte pridėti pareiškimą (už melagingą pareiškimą taikoma baudžiamoji atsakomybė), kad jūs kartu gyvenote.

Ar reikia mokėti administracinius ar kitus mokesčius po to, kai prašymas gaunamas arba išnagrinėjamas?

Kai siekiate kompensacijos, jūs esate visiškai atleistas nuo teismo išlaidų mokėjimo. Tai reiškia, kad jums nereikės padengti išlaidų, susijusių su prašymo pateikimu ar nagrinėjimu (pvz., mokesčių už eksperto išvadą).

Kuri institucija priima sprendimą dėl prašymo kompensuoti žalą (nacionaliniu atveju)?

Nacionaliniais atvejais kompensacijos prašymus nagrinėja apylinkės teismas (lenk. *sąd rejonowy*), kurio jurisdikcijai priklauso jūsų gyvenamoji vieta. Tai paprastai būna jūsų savivaldybės teritorijoje arba arčiausiai jos esantis teismas.

Kur siųsti prašymą (nacionaliniu atveju)?

Nacionaliniais atvejais prašymą reikėtų siųsti teismo, kuris nagrinės bylą, adresu.

Ar turiu dalyvauti nagrinėjant prašymą ir (arba) priimant sprendimą dėl prašymo?

Prašymą nagrinėjantis teismas spės, ar jums reikia dalyvauti posėdyje. Teismas, pranešdamas jums prašymo nagrinėjimo datą, jus informuos, ar jums privaloma dalyvauti.

Kiek laiko (apytikriai) užtrunka, kol gaunamas institucijos sprendimas dėl prašymo kompensuoti žalą?

Termino, per kurį turi būti nuspręsta dėl kompensacijos prašymo, nėra. Prašymo nagrinėjimo trukmė priklausys ne tik nuo bylos sudėtingumo ir nuo to, kokius įrodymus sprendžiančioji institucija turi surinkti, bet ir nuo bylų, kurias tuo metu nagrinėja sprendžiančioji institucija, skaičiaus.

Jei nesu patenkintas institucijos sprendimu, kaip galiu jį apskųsti?

Jeigu nesate patenkintas teismo sprendimu, galite jį apskųsti apygardos teismui (lenk. *sąd okręgowy*). Jeigu teisme jums neatstovauja advokatas, jūs gausite informaciją, kaip pateikti apeliacinį skundą.

Kur galiu gauti reikiamas formas ir kitą informaciją apie tai, kaip pateikti prašymą?

Su nusikaltimu, už kurį siekiate kompensacijos, susijusį parengiamąjį tyrimą vykdančias prokuroras suteiks jums reikiamą informaciją apie kompensaciją, pateiks jums prašymo formos šabloną ir paaiškins, kaip jį užpildyti.

Ar yra speciali pagalbos linija arba interneto svetainė, kur galėčiau kreiptis?

Pagrindinę informaciją apie kompensacijas ir prašymo formos šabloną galima rasti [Teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje.

Ar rengdamas prašymą galiu gauti teisinę (advokato) pagalbą?

Teisinė pagalba teikiama asmenims, kurie įrodo, kad neišgali apmokėti advokato paslaugų. Atsiminkite: siekdami kompensacijos, galite tikėtis pagalbos iš prokuroro, vykdančio procesą, susijusį su nusikaltimu, už kurį siekiate kompensacijos.

Ar yra paramos aukoms organizacijų, kurios galėtų padėti pateikti prašymą kompensuoti žalą?

Lenkijoje veikia Paramos aukoms ir iš įkalinimo įstaigų išėjusiems asmenims fondas (lenk. *Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej*), renkantis lėšas, skirtas, *inter alia*, padėti nusikaltimų aukoms ir jų artimiausiems giminaičiams. Fondą administruoja teisingumo

ministras. Parama organizuojama taip: fondo administratorius viešo konkurso būdu atrenka organizacijas, kurių pasiūlymus jis laiko geriausiais, ir skiria joms specialias subsidijas pagalbos nusikaltimo aukoms priemonėms finansuoti. Paprastai kiekvienoje provincijoje veikia bent vienas paramą nusikaltimų aukoms teikiantis subjektas.

Lėšos naudojamos teisei, psichologinei ir materialinei pagalbai finansuoti. Teisinė pagalba gali apimti pagalbą siekiant kompensacijos.

Jeigu pageidaujate pasinaudoti pagalba, turėtumėte susisiekti su nevyriausybine organizacija, šiuo tikslu gavusia teisingumo ministro subsidiją, ir įrodyti, kad esate nusikaltimo auka. Tokių organizacijų sąrašą kartu su jų kontaktiniais duomenimis galima rasti [Teisingumo ministerijos](#) interneto svetainės skiltyje „veikla / parama nusikaltimų aukoms / parama nusikaltimų aukoms ir jų artimiausiems giminaičiams – subjektų ir organizacijų sąrašas“ (spausiti: *działalność / pomoc pokrzywdzonym przestępstwem / pomoc pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym – lista podmiotów i organizacji*).

Paskutinis naujinimas: 11/03/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.